

Plan van aanpak

Conditie en randvoorwaarden voor gebiedsprogramma Powerport regio Moerdijk

Fase 3a

22-08-2025

1. Opdracht Ontwerptafel

1.1 BOL-besluit

Op 12 juni 2025 zijn de resultaten van het BOL besluit met de Tweede kamer gedeeld:

'De Powerport regio Moerdijk is geen NOVEX-gebied, maar wel een haven- en industriecluster van nationaal belang. De groei van het haven en industriecluster is onafwendbaar, omdat Rijk en regio de strategische autonomie van Nederland willen vergroten, concurrerend willen blijven en duurzamer willen worden. Rijk en regio besluiten daarom om – naast maximale inzet op inbreiding en herstructurering - het haven- en industriecluster van Moerdijk en het Amerterrein in Geertruidenberg strategisch uit te breiden en de brede welvaart en leefbaarheid in de regio te versterken. Daarbij is een rechtvaardige en menselijke aanpak nodig. Daarom worden inwoners van het gebied, het havenbedrijf, industrie en de agrarische sector actief betrokken en wordt de indexatie van de Moerdijkregeling weer in werking gesteld. Daarnaast werken Rijk en regio een nationaal strategisch profiel uit in samenhang met de andere haven- en industrieclusters, zodat in de toekomst selectief ruimte geboden kan worden aan economische activiteiten.' (Kamerbrief BOL Besluit 2025).

De afspraken tussen rijk en regio zijn vastgelegd in de Afsprakenlijst BOL 2, 10 en 11 juni 2025. Die afspraken vormen de opdracht voor de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk om uit te werken. In eerste instantie tot het BO in december (BO MIRT) en in tweede instantie vormen deze afspraken ook de basis voor het daarna op te stellen gebiedsprogramma voor de regio. Afspraken tussen rijk en regio:

De Powerport regio Moerdijk is een knooppunt voor energie en energieintensieve industrie mede ten behoeve van de nationale strategische autonomie. In de regio bevindt zich een haven- en industriecluster van nationaal belang met een zeer strategische positie op het energie- en transportnetwerk, met een uitzonderlijk hoge milieucategorie. Daarnaast heeft het Amercentrale-terrein een grote opgave en functie in de energiehoofdinfrastructuur. De groei van het haven en industriecluster Moerdijk is onafwendbaar omdat we onze strategische autonomie willen versterken, concurrerend willen blijven en duurzamer willen worden. Ook is het van groot belang dat de energietransitie op tempo gerealiseerd wordt en de industrie kan verduurzamen en we ons voorbereiden op circulaire economie. Daarom is er aanvullende (milieu)ruimte nodig.

Rijk en Regio constateren dat de ruimtevraag van de Powerport regio Moerdijk ook bij een minimaal pakket van onafwendbare en zeer aannemelijke ontwikkelingen niet past binnen de bestaande (milieu)ruimte van het haven- en industrieterrein van Moerdijk en Amercentrale-terrein in Geertruidenberg en besluiten daarom om – naast maximale inzet op inbreiding en herstructurering - het haven- en industriecluster van Moerdijk en het Amercentrale-terrein in Geertruidenberg strategisch uit te breiden.

Rijk en Regio stellen vast dat deze uitbreiding de leefbaarheid op de lange termijn onder druk zet en erkennen dat het vaststellen van de uitbreiding op korte termijn veel onzekerheid voor bewoners en ondernemers met zich meebrengt. Daarom is een rechtvaardige en menselijke aanpak nodig.

Inwoners van het gebied, het havenbedrijf, industrie en de agrarische sector krijgen een rol in het participatieproces. In de eerste stap van het participatieproces tot aan het BO MIRT 2025 bespreken Rijk en regio met betrokken partijen onder welke condities een strategische uitbreiding verder vorm kan krijgen.

Rijk en Regio onderkennen het belang van behoud van toekomstperspectief. Om dit toekomstperspectief gedurende het planvormingstraject te bieden aan de inwoners van dorp Moerdijk wordt vanaf juni 2025 tot en met de vaststelling van de gebiedsvisie de indexering op de Moerdijkregeling weer ingevoerd. De aangepaste regeling gaat uiterlijk per 1 dec 2025 in, met terugwerkende kracht tot 11 juni 2025. Rijk en regio gaan uit van de verdeelsleutel 5/9 rijk, 3/9 provincie en 1/9 gemeente. Nadere invulling van de afspraken tussen rijk en regio zijn separaat vastgelegd.

Rijk en Regio stellen daarnaast als randvoorwaarde dat een strategische uitbreiding alleen kan als de brede welvaart en leefbaarheid gelijktijdig, geloofwaardig en structureel versterkt worden.

Rijk en Regio besluiten om rond het haven- en industriecluster van Moerdijk en Amercentrale-terrein in ieder geval ruimte te bieden voor de energietransitie (installaties en tracés voor kabels en leidingen) en autonome groei van bedrijvigheid, waaronder verduurzaming en circulair maken van de bestaande industrie. Hiervoor wordt (deels) gekeken naar ruimte buiten het haven- en industriecluster Moerdijk en het Amercentrale-terrein in Geertruidenberg. Op basis van de verrichte technische studies (fase 2B) hanteren Rijk en regio voor de voornoemde onderdelen een indicatieve ruimtevraag van 700 hectare, voor de gehele Powerport Regio.

Rijk en Regio werken daarnaast een nationaal strategisch profiel uit voor het haven en industriecluster, in samenhang met de andere haven- en industrieclusters van nationaal belang. Op basis van dit nationaal strategisch profiel bepalen partijen gezamenlijk of en zo ja voor welke nieuwe vormen van (circulaire) economie aanvullend ruimte geboden kan worden. Zij willen in de toekomst alleen ruimte bieden op de haven- en industrieterreinen voor activiteiten die voldoen aan dat strategische profiel en verkennen ook hoe de bestaande (milieu)ruimte op het haven en industriecluster Moerdijk beter kan worden benut voor de functies die passen bij het nationaal strategisch profiel.

Rijk en Regio stellen voor Geertruidenberg een zoekgebied voor de strategische uitbreiding vanuit Amercentrale-terrein in west/zuid westelijke richting tot de Amertak vast. Voor het haven- en industriecluster Moerdijk stellen Rijk en regio een globaal zoekgebied vast. In het BO MIRT najaar 2025 stellen Rijk en Regio de specifieke ontwikkelrichting voor het haven- en industriecluster Moerdijk vast.

Vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid maken Rijk en regio een gezamenlijk programma gericht op een toekomstbestendige ontwikkeling van Powerport Regio Moerdijk (scope 2030-2050). In het BO MIRT 2025 stellen Rijk en Regio een Plan van Aanpak vast voor het op te stellen programma en worden afspraken gemaakt over vorm, capaciteit en middelen.

De besluitvorming over de zoekrichting in Moerdijk en de besluitvorming over het Voorkeursalternatief van Hoog- en middenspanningsstations Port of Moerdijk (POM 380-150-20 kV) en Programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee 2031-2040 worden slim op elkaar uitgelijnd zodat gedragen, toekomstvastе keuzen worden gemaakt.

Rijk en regio publiceren een publieksversie van de technisch verdiepende analyse. Om maximaal tegemoet te komen aan de vragen die dit besluit bij betrokken partijen oproept, worden betrokkenen op een informatiebijeenkomst nader geïnformeerd.

1.2 Opdracht aan de ontwerptafel naar BO MIRT

Volgend uit bovenstaande afspraken zijn de opgaven tot het BO-MIRT:

1. uitwerken nationaal profiel Powerport regio Moerdijk. (hiervoor loopt een onderzoek op rijksniveau. De Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk haakt hier op aan)
2. eerste stap in participatie: ophalen randvoorwaarden en condities van inwoners, havenbedrijf, industrie en agrarische sector
3. uitwerken van de uitbreidingsrichtingen in het Amergebied (uitwerken Amervisie) en HiM (twee zoekrichtingen) in participatie (zie 2) en toetsend op 'werkend systeem'.
4. synchronisatie van de processen op besluitvorming en procedures van de lopende projecten. Van projectprocedures tot initiatieven in het gebied.
5. Resultierend in het definiëren van de bouwstenen en scope van het op te stellen gebiedsprogramma (vanaf 2026). Incl. een keuze voor de uitbreidingsrichting HiM.

De condities en randvoorwaarden die bij iedere stakeholder worden opgehaald, zijn gericht op drie thema's:

- technische haalbaarheid: wat is de ruimtelijke impact, is het maakbaar (ook milieukundig) en levert het een werkend systeem op?
- menselijke maat: welke zorgen en kansen zijn er voor bewoners, agrariërs en bedrijfsleven (het ecosysteem van bewoners, boeren en bedrijven)
- proces: welke afspraken moeten er voor het vervolg gemaakt worden? Dat kunnen afspreken zijn over samenwerking en informatie maar ook over garanties en financiële zaken.

De deze thema's hebben uiteraard invloed op elkaar.

Het resultaat van fase 3a heeft drie gebruikersdoelen:

1. beslisinformatie over de te bepalen scope van het op te stellen gebiedsprogramma
2. de dialogen met de stakeholders zijn opgestart, deze lopen door in de volgende fase van het opstellen van het gebiedsprogramma
3. inhoudelijke bouwstenen voor het gebiedsprogramma op de onderwerpen techniek en ruimte, op menselijke maat en proces.

2. Visie op de aanpak

2.1 Uitgangspunten

In eerdere bestuurlijke overleggen zijn in de bestuurlijke redeneerlijn uitgangspunten afgesproken:

- **Behoud en versterking van brede welvaart en leefbaarheid.**
- **Zorgvuldig ruimtegebruik:**
  - profielversterkend herstructureren gaat in beginsel boven nieuwe uitgifte;
  - ook wordt bekeken of milieuruimte op bestaande terreinen (Amer, HiM e.a.) kan worden vergroot;
  - nieuwe uitgifte is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de criteria uit het Powerport-profiel;
  - energie-infrastructuur wordt zo gebundeld mogelijk aangelegd.
- **Systeemlogica:** we werken toe naar een optimaal functionerend, adaptief ecosysteem, passend bij het gedefinieerde profiel van de Powerport regio Moerdijk.
- **Bedrijvigheid met meerwaarde:** bedrijven die idealiter op een andere locatie gevestigd zijn, kunnen rekenen op ondersteuning wanneer zij bereid zijn te verplaatsen.

De criteria zijn **uitgangspunten** die tijdens de participatie als vertrekpunt dienen. Op basis van de resultaten uit fase 2b is aannemelijk dat niet alle criteria in absolute zin naast elkaar gerealiseerd kunnen worden. Waar criteria of randvoorwaarden botsen, is bestuurlijke en politieke richting nodig.

Ten aanzien van de participatie is het volgende afgesproken:

De participatieve ontwerpfase voor het gebiedsprogramma wordt gericht en zorgvuldig georganiseerd:

- geen onnodige onrust veroorzaken; er wordt duidelijk gemaakt **waar wel en waar niet gezocht gaat worden**;
- geen doelredenering hanteren ten aanzien van vooraf bedachte oplossingen;
- geen taboes opleggen vooraf, maar ruimte laten aan de participatie;
- erkennen dat de criteria leiden tot een **zoeklogica**, waarbij wordt gestart vanuit het bestaande haventerrein Moerdijk en de Amercentrale bij Geertruidenberg.

Om dit goed te organiseren worden duidelijke **rules of engagement** gehanteerd:

- georganiseerde belangenbehartiging heeft een gelijkwaardige plek aan tafel, mits bereid mee te werken aan de concretisering van het gebiedsprogramma;
- georganiseerde inwoners uit de zoekrichtingen krijgen ondersteuning bij het uiten van hun belangenpositie;
- lopende projecten (zoals de energietransitie) lopen door, maar onherroepelijke besluiten worden pas genomen na afstemming in de Stuurgroep.
- **Een aanvullende vraag op de vastgestelde bestuurlijke redeneerlijn: de impact van dit proces op het leven van inwoners van het gebied in en rondom het gebied waar het voorkeursrecht is gevestigd en de inwoners van het dorp Moerdijk is groot. Maatschappelijk werk (Surplus) wil graag mensen in het gebied ondersteuning aanbieden en vraagt om dat mogelijk te maken aan de stuurgroep Powerport (via gemeente Moerdijk) om meer financiële middelen. De nieuwe rule of engagement: we bieden bewoners via maatschappelijk werk brede ondersteuning in dit proces.**

2.2 Onderzoeksrichtingen voor de uitbreiding

Op basis van de technische analyse uit fase 2b is een **zoeklogica** gedefinieerd. Deze geeft richting aan de participatieve ontwerpfasen en aan de voorbereiding van het gebiedsprogramma met aanvullende ruimte voor het PwPM-profiel.

Optimaliseren en intensiveren bestaande terreinen (HiM en Amercentrale):

- profielversterkend verdichten en herstructureren op bestaande terreinen;
- vergroten van milieuruimte (met gevolgen voor de omgeving) om bestaande terreinen beter te benutten.

Zoekrichtingen voor additionele ruimte (uitbreiding):

- vanuit de Amercentrale in west- en zuidwestelijke richting (tot aan de Amertak);
- vanuit het Haven- en Industriegebied Moerdijk (+ Roode Vaart) in oost- en noordoostelijke richting (indicatief tot de spoorlijn);
- vanuit het Haven- en Industriegebied Moerdijk (+ Roode Vaart) in oost- en zuidoostelijke richting (ten zuiden van de A17, indicatief tot de A16);

Met betrekking tot **Roode Vaart**: nieuwe inzichten maken duidelijk dat de huidige vorm en omvang van de ruimtereservering voor de Roode Vaart niet toereikend zijn voor een goed functionerende insteekhaven. De positie, invulling en impact van de Roode Vaartreserve zullen daarom onderdeel zijn van het onderzoek tot december.

2.3 Visie op de aanpak

De planning van deze fase is strak. Omdat besluitvorming in december 2025 is voorzien, moeten in november de onderhandelingen tussen overheden plaatsvinden en mandatering door raden en staten geregeld zijn. Dit betekent dat het inhoudelijke werk en de participatie vooral in september en begin oktober moeten plaatsvinden. Dat noodzaakt tot een duidelijk afgebakende vraagstelling voor deze fase in de wetenschap dat die onderdeel is van een langer inhoudelijk proces dat nog veel verdieping kent in de fase van het opstellen van het gebiedsprogramma.

De kern van de onderzoeksvraag voor de komende fase is om de participatie op te starten met georganiseerde stakeholders. We vragen de komende maanden aan deze stakeholders om condities en randvoorwaarden te formuleren op de inhoudelijke keuzes zoals die zijn geformuleerd in de BOL afspraken. Voor bewoners rondom Moerdijk gaat dat met namen over de uitbreidingsrichting, voor haven en industrie betreft dat vragen over profiel, verdichting i.r.t. de keuzes voor uitbreiding, voor het Amergebied gaat de participatie over de Amervisie en met de agrarisch buitengebied over transitie van landbouw bij uitbreiding haven, inpassing van infrastructuur en toekomstperspectief voor de landbouw en natuur in de Powerport.

We bevragen alle vier de stakeholdersgroepen naar condities en randvoorwaarden vanuit de indeling: techniek, menselijke maat en proces. We kijken dus vanuit verschillende perspectieven (vanuit de belangen) naar de opgaven en keuzes die voorliggen en formuleren vanuit ieder perspectief een 'verzoek' naar condities en randvoorwaarden voor het vervolg.

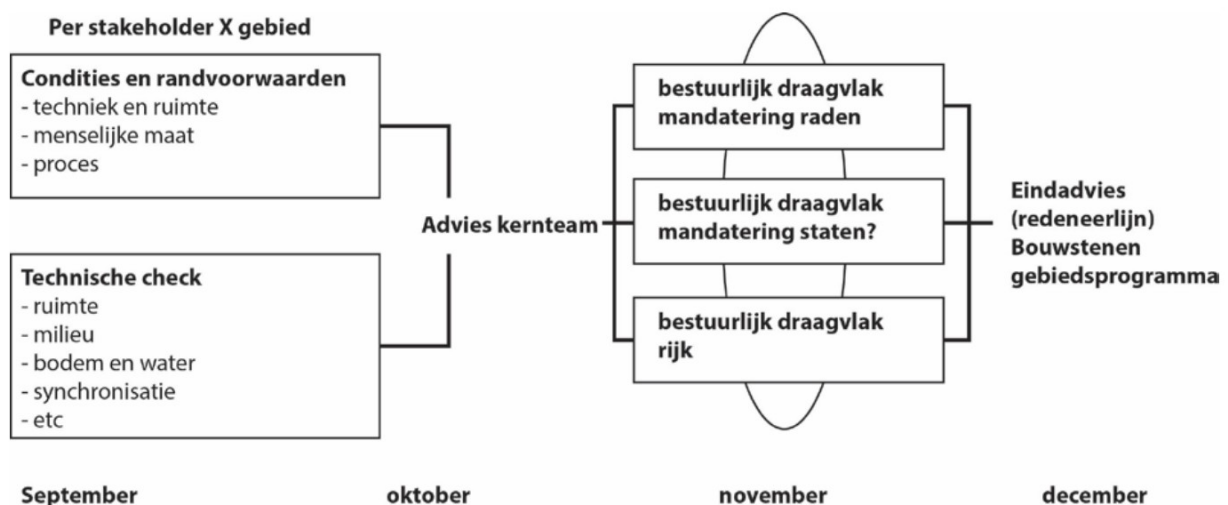
We vragen participanten niet om vanuit ieder perspectief in deze fase een keuze te maken. Ieder perspectief heeft aanvullende onderzoeksvragen. Ieder perspectief heeft haar eigen participatietraject specifiek op de vragen en deelnemers.

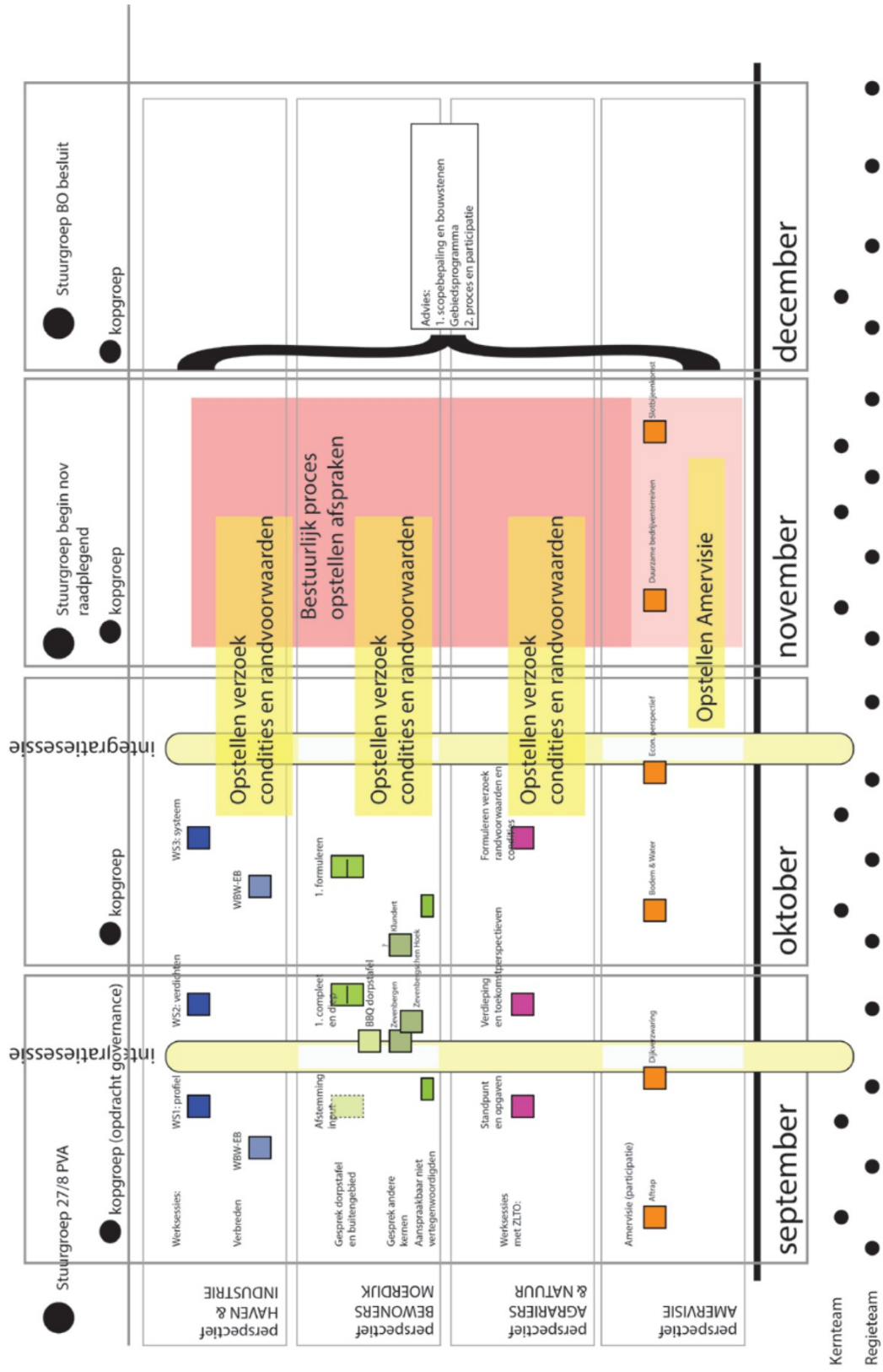
De vier perspectieven:

1. Vanuit het perspectief van **industrie en haven**. Met, naast de overige bedrijventerreinen, de nadruk op het Haven- en industriegebied Moerdijk. Het Amergebied heeft een eigen perspectief.
2. Vanuit het perspectief van **bewoners**. Met een sterk onderscheid tussen bewoners in de zoekgebieden voor uitbreiding van het haventerrein en de bewoners uit de omgeving van de ontwikkelingen. Bewoners in en rondom het Amergebied worden meegenomen in het perspectief Amergebied.
3. Vanuit het perspectief van de **agrarische sector en natuur (hierna: agrarisch landschap)**. Daarbij wordt bij agrariërs en tuinders onderscheid gemaakt tussen agrariërs waarvan mogelijk land moet transformeren naar haven- en industrie gebied (variant A en B), agrariërs die te maken krijgen met ingrepen op het land als gevolg van aanleg infrastructuur en de sector in brede zin in de hele Powerport regio Moerdijk (perspectief voor de sector).
4. Bedrijven en inwoners in en om het **Amergebied**. Het Amergebied kent een afwijkende aanpak. Voor het Amergebied loopt het proces om in participatie met bedrijfsleven en inwoners te komen tot een integrale Amervisie. Uitkomsten van de visie moeten onderdeel worden van het gebiedsprogramma Powerport regio Moerdijk en raakt met name ook perspectief 1 (haven moerdijk; programmatische afstemming) en 3 (agrariërs en natuur: impact en compensatie).

Gelijktijdig met het participatieproces moet er een technische check worden uitgevoerd op de mogelijkheden om te realiseren en de effecten daarvan zijn op bijvoorbeeld milieu en water. Het kernteam moet inhoudelijk verdiepen op deze kwesties en de resultaten daarvan betrekken in de participatie en in haar advies. In dat advies worden de condities en randvoorwaarden uit het participatieproces tegen de resultaten van de technische check gelegd om zo tot een weging te komen. Zie voor nadere toelichting op de werkzaamheden kernteam hoofdstuk 4: Opdracht voor het kernteam Ontwerptafel.

Globale indicatie proces:

2.4 Resultaat

De resultaten en informatie, de criteria en randvoorwaarden, vanuit ieder perspectief worden integraal beschouwd. We gebruiken verbeeldingen en kaarten tijdens het proces van participatie en bij het opstellen van het advies aan de stuurgroep. De 'verzoeken' (het resultaat van de criteria en randvoorwaarden) worden niet 'glad gestreken' tot één advies maar juist op samenhang en tegenstellingen beschouwd. Zijn er constante en consistente redeneerlijnen en waar zitten de tegenstellingen en uitschieters? Die informatie brengen we naar het bestuurlijk proces om de afweging over de kaders van het op te stellen gebiedsprogramma (vanaf jan. 2026) te maken.

Naast het kernteam, dat de grote lijnen in het proces inhoudelijk bewaakt, verbindt en agendeert vinden er op drie momenten in het proces een integratiesessies plaats. Zo verbinden we informatie in het proces tussen de werksporen van de vier perspectieven, kunnen we expertise toevoegen op specifieke momenten en als samenwerkende overheden gezamenlijk het eindadvies van deze fase opwerken.

2.5 PvA per perspectief

Het ontwerpend onderzoek en participatie operationaliseren we in de basis vanuit vier perspectieven met ieder een eigen onderzoeksvraag (ieder deelgebied kent een hierna te beschrijven aanpak). In de volgende hoofdstukken beschrijven we de opgave en het plan van aanpak, incl. participatie per perspectief.

3. Aanpak per perspectief

3.1 Perspectief Industrie

3.1.1 Bestuurlijk startpunt

Naar aanleiding van de afspraken gemaakt in het BO Leefomgeving van 11 juni 2025 wordt rond het haven- en industrieterrein Moerdijk (HiM) en Amercentrale-terrein in Geertruidenberg in ieder geval ruimte geboden voor de energietransitie en autonome groei van bedrijvigheid (waaronder verduurzaming en circulair maken van bestaande industrie).

- Het gaat in de Powerport regio Moerdijk in totaal om indicatief 700 hectare, waarvan ongeveer 450 ha is voorzien voor energie en industrie rond HiM.
- De rol van circulaire economie in de Powerport regio en met name ook de omvang wordt ook nader uitgewerkt in onderzoeken van ministeries (profiel en circulair). Tevens ligt er een nationaal vraagstuk op het gebied van weerbaarheid van nationale fundamentele structuren.
- Een deel van de ruimtevraag kan mogelijk worden gevonden binnen de bestaande contouren. We willen de randvoorwaarden en condities weten die daarbij gelden.
- Een fors deel van deze ruimtevraag zal buiten de bestaande contouren van het haventerrein gevonden moeten worden. Voor het deel dat buiten de bestaande contouren van het haventerrein gerealiseerd wordt zijn twee zoekrichtingen aangegeven.
- Er is afgesproken om een nationaal strategisch profiel op te stellen voor Moerdijk, in samenhang met de andere haven- en industriegebieden van nationaal belang. De partijen betrokken bij de Ontwerptafel willen in de toekomst alleen ruimte bieden aan activiteiten die passen binnen het nationaal strategisch profiel.

Voor het ontwerpnd onderzoek en participatie (voor perspectief industrie (HiM en andere bedrijventerreinen binnen de Powerport regio Moerdijk) staan de volgende inhoudelijke vragen centraal die in fase 2b & c zijn geformuleerd:

1. **Profiel:** Wat is het nationale strategische profiel voor het HiM? Hoe ziet de regio dat en wat betekent dat voor het HiM? Wat is ervoor nodig om dat te realiseren? En wat betekent dat voor de Brede Welvaart in de regio?
2. **Verdichten:** Onder welke voorwaarden kunnen het havenbedrijf en andere overheden op het HiM en andere bedrijventerreinen sturen op verdichten en intensiveren? **Bestaande bedrijventerreinen:** wat is het **absorptievermogen van de bestaande bedrijventerreinen** in de Powerport regio Moerdijk? Deze vraag is een uitwerking van het principe zorgvuldig ruimtegebruik met de bijbehorende vragen / principes:
  - Profiel-versterkend herstructureren gaat in beginsel boven nieuwe uitgifte;
  - We wegen ook af of milieuruimte op bestaande terreinen (Amer, HiM, e.a.) verhoogd kan worden;
3. **Werkend systeem:**
  - Hoe creëren we een werkend systeem voor haven- en industriële ontwikkelingen richting 2050 vanuit het perspectief van een goed functionerend haven- en industrielocatie (vanuit de bedrijfsvoering)? Wat wordt het economisch ecosysteem en wat vraagt dat van de omgeving? Wat wordt de scope van het toekomstig economisch ecosysteem en wat betekent dat voor de afbakening van het gebiedsprogramma?
  - Hoe functioneert in het licht van bovenstaande vragen iedere ontwikkelrichting en waarom? Wat zijn de eisen die het haven en industriegebied stelt aan de ruimtelijke ontwikkeling?
  - Werkend systeem gaat ook over de **maakbaarheid in het gebied:** wat is de **ruimtelijke/technische draagkracht** van deze gebieden voor uitbreiding van het havengebied rekening houdend met landschappelijke en stedenbouwkundige structuren en overige opgaven zoals dijkversterking en bodem, zoetwaterinlaat Roode Vaart en huidige ontwikkelingen op LPM, stationsgebied etc.? Welke opgaven

spelen er al in het gebied (autonoom) waarop kan worden ingespeeld? Wat zijn de ontwikkelingen in de landbouw in dit gebied en voor welke strategische opgaven staan zij gesteld met het oog op een duurzame toekomst?

3.1.2 Aanpak

Voor dit deelgebied wordt geparticipeerd met het havenbedrijf en de industrie in Moerdijk. Het havenbedrijf is reeds betrokken bij de ontwerptafel. De industrie - buiten de gedeeltelijke vertegenwoordigende rol die het Havenbedrijf voor hen inneemt - nog niet. We willen hen via VNO-NCW en de sectortafel HiM.

De kern van de participatie zijn drie werkbijeenkomsten met Havenbedrijf, VNO-NCW en de sectortafel in september - begin oktober. Tijdens de werkbijeenkomsten beantwoorden we bovenstaande drie hoofdvragen.

- Wat zijn de mogelijkheden voor bedrijven om te intensiveren? Wat zijn randvoorwaarden voor bestaande bedrijven om te kunnen intensiveren?
- Kan de huidige milieuruimte beter benut worden? Kan milieuruimte vergroot worden? Wat is er nodig van overheden/andere partijen om hier doorbraken in te forceren?
- Het haven terrein gaat wellicht uitbreiden. Wat is van belang voor het havenbedrijf en industrie? Wat voor locatie-eisen/karakteristieken voor kavels zijn nodig voor bedrijven? Wat is het strategisch profiel dat de bedrijven uit de haven voor zich zien?

Naast deze gezamenlijke werksessies:

- verdiepen met het Havenbedrijf op profiel en toekomstbeeld. We vragen - net als bij de bewoners en de agrariërs - een eigenstandige positiebepaling vanuit het solitaire perspectief van het havenbedrijf. We nodigen het havenbedrijf uit dat op te stellen, het ontwerpteam kan daarbij ondersteunen op ruimtelijke verbeelding. Op basis van de huidige trends en ontwikkelingen, de vragen uit de markt en de kennis van de locatie een schot voor de boeg voor de toekomst van HiM. Het is niet de bedoeling om op voorhand dat breed en publiekelijk te verspreiden maar het geeft richting aan het gesprekken over het 'profiel' en 'werkend systeem'.
- in gesprek met de (georganiseerde) industrie uit de regio. We zoeken uit hoe we dat moeten stroomlijnen met het traject dat vanaf september loopt met de economic Board en de RWB. Via de provinciale projectleiding is er al een geregelde afstemming tussen het traject van de regionale programmering en de Ontwerptafel. In de periode tot december wordt er een inhoudelijke wederzijdse verdieping gepland. Afhankelijk van de organisatiegraad van het traject RWB is dat een gesprek met of zonder vertegenwoordiging van de industrie uit West-Brabant:
  - Hoe kan Powerport regionale economie versterken en hoe gaan we dit in planvorming volgende fase kunnen oppakken / en met wie?
  - Hoe maken we een werkend systeem, samen met onderwijs, bedrijventerreinen in de regio, infrastructuur en logistiek? Uitzoomen naar een breder systeem in West-Brabant West.
  - Naast de bekende spelers in het gebied willen we ook graag de nieuwe economie, nieuwe innovatieve potentiële vestigers (voor wie we deze ontwikkelingen mogelijk maken) haar condities en randvoorwaarden kenbaar laten maken. Naast innovatieve bedrijven kunnen dat ook bedrijven zijn die de keten versterken waarmee het totale cluster aan concurrentiekracht kan winnen. Er moet nog worden gekeken welke partijen precies worden uitgenodigd. Ideeën: NFIA, PBL (nieuwe WLO scenario's), academici (Universiteit Tilburg) etc. Doel van dat gesprek kan ook zijn om te kijken wat het strategisch profiel kan zijn vanuit de bril van een buitenstaander. Hier ligt nadrukkelijk ook een link met Brede Welvaart

2.1.3 Organisatie

De werkgroep Perspectief Industrie wordt aangevoerd door [J] en [J]. De samenwerking met het Havenbedrijf, op inhoud en proces, zal intensief en noodzakelijk zijn.

[J] is vanuit het Havenbedrijf ons directe aanspreekpunt.

[J], [J] en [J] zullen werksessies voorbereiden en leiden. Daarbij wordt een ontwerper betrokken om inzicht op kaart vast te leggen. Per overleg wordt gericht uitgenodigd uit de bovenstaande opsomming van betrokken personen.

Betrokkenen: KGG [redacted], provincie Noord-Brabant [redacted], gemeente Moerdijk [redacted], I&W [redacted], VRO [redacted], [redacted], EZ [redacted], havenbedrijf Moerdijk [redacted], e.a.), consortium Ontwerptafel [redacted] & vertegenwoordigers van de industrie (industrietafel Midden- en West-Brabant, VNO-NCW, sectortafel HiM)

Twee aandachtspunten:

1. Via de lijn KGG houden we verbinding met de haven Rotterdam. We hebben aandacht voor het feit dat het één cluster is.
2. de organisatiegraad in de regio West-Brabant op economisch vlak is nog laag en inhoudelijk niet scherp gericht. We hebben nu de lijn VNO-NCW en Economic Board opgenomen maar we zullen via de lopende processen (denk aan Bedrijventerreinenprognose West-Brabant, via PNB) dit verder invullen.

Indicatieve planning

September:

- Werksessie 1 met Ontwerptafel partijen – nationaal strategisch profiel (**NB: hiervoor de geplande werksessie door het havenbedrijf van 22/30 sept voor gebruiken**)
- Werksessie 2 met Ontwerptafel partijen – Voorwaarden voor verdichting en intensivering
- Gesprek 1 met industrietafel Midden-West Brabant/VNO-NCW

Oktober:

- Werksessie 3 met Ontwerptafel partijen – werkend systeem
- Gesprek 2 met industrietafel Midden-West-Brabant/VNO-NCW
- Verwerking inzichten participatie t.b.v. opstellen principebesluit

November:

- politiek, bestuurlijk proces over uitkomsten, voorbereiding besluitvorming.

December:

- BO Moerdijk. Vaststelling ontwikkelrichting vanaf HiM, plan van aanpak fase 4

3.1.4 Ter akkoord door de stuurgroep

- Het instemmen met bovenstaande aanpak

3.2 Perspectief bewoners gemeente Moerdijk

3.2.1 Bestuurlijk startpunt

In het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving 10 juni zijn twee zoekrichtingen voor uitbreiding HiM vastgesteld: de oostelijke variant tot aan de A16 en een zuidoostelijke variant ten zuiden van de A17 tussen de kern Zevenbergen en de A16. Daarnaast is vastgesteld dat deze uitbreiding de leefbaarheid onder druk zet en dat er daarom een rechtvaardige menselijke benadering nodig is. De participatie met bewoners is de komende fase *niet* gericht op het kiezen van een richting, *wel* op het bepalen onder welke condities en randvoorwaarden voor bewoners beide richtingen voorstelbaar zijn

Vanuit de stuurgroep is meegegeven om in deze fase van participatie de gesprekken met vertegenwoordigen groepen te voeren. De ontwerptafel is ook aanspreekbaar voor wie zich niet vertegenwoordigd voelt.

3.2.2 Uitgangspunten

We hebben geleerd van internationale voorbeelden dat als je niet mee kan besluiten over 'of' het gaat gebeuren, er juist meer ruimte moet komen op de 'hoe'. Erken daarbij dat een gedwongen verhuizing vaak ook zorgt voor verlies van leefstijl en dat die is niet direct met geld te compenseren is. Creëer ruimte voor rouwverwerking via rituelen en symboliek. Daarnaast is structurele psychosociale ondersteuning cruciaal omdat de impact langdurig is, moet participatie traceerbaar zijn zodat bewoners zien hoe hun inbreng wordt verwerkt, en helpen perspectieven met open eindes bij het creëren van een gedeeld toekomstbeeld. Zo ontstaat acceptatie ondanks ingrijpende verandering.

Bewoners zijn mensen en mensen zijn divers. De bewoner bestaat dus niet in dit proces. Het is ook belangrijk om te erkennen dat de wensen, behoeftes, betrokkenheid, informatieniveau, organisatiegraad en vertegenwoordiging heel uiteenlopend is. In het BOL is besloten tot een rechtvaardige en menselijke aanpak. Om daar nu invulling aan te geven is er maatwerk nodig omdat een uniforme aanpak niet goed gaat aansluiten. Er ontstaan parallelle lijnen voor zowel bewoners die binnen het zoekgebied van de twee uitbreidingsrichtingen wonen en direct de gevolgen van de transitie gaan ervaren als bewoners die buiten het zoekgebied wonen, maar indirect ook de transitie gaan ervaren. Daarbij zijn de volgende groepen te onderscheiden:

De primaire groep voor de participatie zijn de bewoners die binnen het zoekgebied wiens woning mogelijk moet verdwijnen als gevolg van uitbreiding van industrie. De Kerngroep Leefbaarheid Moerdijk is de meest afgebakende en gekende vertegenwoordigde groep bewoners. Zij zorgene samen met de Dorpstafel Moerdijk voor de vertegenwoordiging. Daarnaast liggen er verspreid in het landschap, geen onderdeel zijnde van een dorpskern, circa 95 woningen. Voor die bewoners geldt net als voor de bewoners van het dorp Moerdijk een onzekere toekomst omtrent hun woning en directe omgeving (Voorkeursrecht is op hun percelen gevestigd). Zij worden via de gebiedstafel Buitengebied vertegenwoordigd.

Onder de secundaire groep worden alle buur-bewoners verstaan. Daaronder vallen de bewoners van Zevenbergschenhoek, Klundert en Zevenbergen, en het buitengebied buiten de zoekrichting betrokken worden omdat ook voor hen de uitbreidingen (fysiek in oppervlakte ofwel door intensivering (geluid)) de gevolgen mogelijk impactvol zijn op de dagelijkse leefomgeving. De bewoners buiten het zoekgebied worden vertegenwoordigd via Stadstafel Klundert, Stadstafel Zevenbergen, Dorpstafel Zevenbergschen Hoek en Binnen Moerdijk. Voor iedereen die zich om wat voor reden niet vertegenwoordigd voelt wordt een inloophmogelijkheid georganiseerd.

In het participatietraject met bewoners inventariseren wat beide uitbreidingsrichtingen voor hen betekenen en vooral wat er voor hen geregeld moet worden mocht één van de varianten daadwerkelijk gekozen worden. Nadrukkelijk gaat dat verder dan alleen een financiële compensatie. Ook ruimtelijke opgaves (bv wel/niet een nieuw dorp) sociaal-maatschappelijke opgaves (bv naast je ouders wonen en mantelzorg verlenen) als proces/zakelijke opgaves komen ter sprake. Het participatietraject over de condities en randvoorwaarden zet bovenstaande elementen op een rij zodat inzicht ontstaat over de impact van keuze tussen de twee varianten en de gevolgen van verdichting op het HiM.

Daarbij is het de rol en verantwoordelijkheid van de ontwerptafel om deze gesprekken te voeren, te zorgen dat de input compleet is, gestructureerd en verwerkt wordt. Het is echter de verantwoordelijkheid van de vertegenwoordigde groepen zelf om te zorgen voor draagvlak en voeding vanuit de achterban. Dit is noodzakelijk omdat ze zichzelf niet als vertegenwoordiger zien. Om tot breed draagvlak te komen hebben de bewoners binnen het zoekgebied ondersteuning nodig, maar dit dient ivm het voorkomen van belangenverstrengeling buiten de ontwerptafel georganiseerd te worden. We ondersteunen het voorstel van de dorpsstafel Moerdijk om dat extern te beleggen bij de adviseur die hen ook geholpen heeft bij het opstellen van de Leefbaarheidsvisie.

De vastgesteld hectare/opgave vanuit het BOL is duidelijk, maar blijft abstract en lastig te begrijpen voor bewoners. Door actief te benoemen dat vanuit een technische logica het onoverkomelijk is dat Roode Vaart bebouwd zal worden, creëren we een startpunt voor een nieuw gesprek. We gaan namelijk over de gestelde rode lijn van de bewoners zoals zij hebben aangegeven in de Leefbaarheidsvisie.

3.2.3 Kernvraag

De achterliggende kernvraag is of er bestuurlijke verantwoordelijkheid genomen kan worden voor de keuze van uitbreiding; Welke condities en randvoorwaardes horen bij een uitbreiding van het Haven en industriegebied zodat er een door bewoners gedragen besluit genomen kan worden? Die afweging vindt plaats in het perspectief van de brede welvaart en leefkwaliteit in de hele Powerport regio Moerdijk en met name binnen de gemeente Moerdijk.

3.2.4 Aanpak

Via intakegesprekken met alle dorps/stads/gebiedstafels is in augustus de procesmatige participatie in dialoog met alle stakeholders voorbereid. Vanuit daar wordt in september/half oktober (tot herfstvakantie zuid) gebruikt voor de inhoudelijke participatie. De uitkomsten zijn een overzicht aan verzoeken die verschillende groepen hebben bij beide zoekrichtingen. Daar mogen onhaalbare en tegenstrijdige zaken inzitten. Want vanuit het overzicht van de verzoeken zal de ontwerptafel komen tot een pakket van randvoorwaardes en condities die horen bij beide zoekrichtingen die zorgen voor een gedragen besluit. Voor de bewoners binnen het zoekgebied is er een intensiever traject met 3a4 participatiemomenten. Voor bewoners buiten het zoekgebied wordt per kern één brede bijeenkomst georganiseerd.

Aanpak bewoners binnen zoekgebied

Om dubbele gesprekken te voorkomen wil dorpsstafel Moerdijk vanuit de leefbaarheidsvisie vertrekken. Dit is het gezamenlijke fundament, dit hebben ze samen beleefd en doorleefd. Ze hebben gevraagd om samen met (schrijver van de leefbaarheidsvisie) op basis van het eerder werk tot een eerste concept te komen en vanuit daar in 2 gesprekken tot de resultaten te komen. Zelf gebruiken ze de dorpsstafel van 18 september voor het ophalen van input en wederhoor in de achterban.

Het buitengebied, binnen het zoekgebied, moet nog van verder komen. Daar moet nog een afgevaardigde groep geformeerd worden. Daarom zijn daar drie gesprekken in totaal, met ook tussentijds een brede bijeenkomst voor input en wederhoor in de achterban. Daarbij hebben ze externe ondersteuning nodig om dit te organiseren.

Aanpak bewoners buiten zoekgebied

Voor de bewoners buiten het zoekgebied wordt per kern 1 participatiemoment georganiseerd met een tweeledig doel. Enerzijds een plenaire deel om goed te informeren over het BOL, de opgave van Powerport Moerdijk, om dan een deel van de informatieachterstand weg te werken, maar ook een interactief deel om te bevragen op condities en randvoorwaarden. Deze betreffen:

- Zevenbergen 23 september
- Zevenbergschen Hoek op 24 september
- Klundert (ntb)
- Binnen Moerdijk (ntb)

Aanpak niet vertegenwoordigden

Om te zorgen voor een inclusieve deelname wordt voor wie zich niet vertegenwoordigd voelt door de dorpsstafels wekelijks een inloopspreekuur op een centrale neutrale locatie (bijvoorbeeld een buurthuis of dorpschool) georganiseerd. Daarnaast wordt er samenwerkt met sociaal-maatschappelijke partners om ook de behoeftes van de afhakers in beeld te krijgen.

Communicatie

De communicatieaanpak van Powerportregio Moerdijk is gebaseerd op vijf uitgangspunten:

1. Transparantie waarborgen door duidelijke afbakening van het proces en openbare toegang tot informatie en afspraken.
2. Publieke verslaglegging van alle gesprekken via bestaande communicatiekanalen.
3. Ondersteuning van vertegenwoordigende stakeholders bij het communiceren met hun achterban door facilitering van bijeenkomsten en terugkoppeling.
4. toegankelijkheid voor alle doelgroepen door niet-bereikte groepen te identificeren en activeren;
5. Een heldere, actieve communicatie via diverse kanalen met toegankelijke uitleg over het participatieproces, de gekozen aanpak, omgang met input, besluitvorming. De verder invulling hiervan wordt in nauwe samenwerking met de communicatiewerkgroep gedaan.

3.2.5 Verwacht Resultaat

De opbrengsten van deze dialoogreeks worden vastgelegd in een **condities & randvoorwaarden-document**. Dit document is de input voor de integrale inhoudelijke besluitvorming en omschrijft een voorstel van randvoorwaarden en condities tussen bewoners en beslissers voor beide zoekrichtingen die zorgen voor een gedragen besluit. We structureren in drie categorieën. 1. ruimtelijk, 2. sociaal-maatschappelijke, 3. proces/zakelijk. Ook hebben we aandacht voor wat nog open of onzeker is, en hoe we daar in de toekomst zorgvuldig mee omgaan.

Daarnaast maken we op basis van de gevoerde gesprekken voor de bewoners binnen het zoekgebied een reeks van bewonersperspectieven. Dit zijn perspectieven over hoe er in het vervolg met de diversiteit van bewoners omgegaan kan worden dient als input voor het gebiedsprogramma.

3.2.6 Procesverantwoordelijkheid

De verantwoordelijkheid voor het participatieproces met bewoners ligt bij KAW Architecten en Adviseurs [J]. KAW is onderdeel van het consortium en voert al enkele maanden voorbereidende gesprekken met dorpsstafels in gemeente Moerdijk. [J] zal nauw samenwerken met [J] (DONA Stedenbouw) en [J] (gemeente Moerdijk) en [J] (Provincie Noord-Brabant) Vanuit de gemeente Moerdijk is [J] ook betrokken vanuit

zijn waardevolle rol in de verbinding met de dorpsstafels. Tijdens participatiebijeenkomsten zal KAW ter ondersteuning en verslaglegging collega's van KAW betrekken.

3.2.7 Ter akkoord door de stuurgroep

- Het instemmen met bovenstaande aanpak
- Het beschikbaar stellen van middelen voor de ondersteuning van Dorpsstafel Moerdijk

- Het beschikbaar stellen van middelen voor maatschappelijk werk voor de partner SurPlus in de Gemeente Moerdijk.

3.3 Perspectief Agrarische landschap

3.3.1 Vraagstelling

In het agrarisch gebied spelen een aantal opgaven vanuit het Powerport programma:

1. transformatie van agrarische erven en percelen naar industrie. Dit is met name ten westen van de A16 grootschalig aan de orde. Hieraan gekoppeld speelt de opgave van waterberging in het gebied, zowel als gevolg van de havenuitbreiding als in het autonome scenario.
2. Doorsnijding van agrarische erven en landschap: als gevolg van de aanleg van de Delta Rhine Corridor worden agrarische erven en landschappen 'doorsneden'. Middels boringen of graafwerkzaamheden ontstaat er impact op het gebruik van de grond (tijdens aanleg en daarna)
3. Ter compensatie van de industriële ontwikkeling, de kwaliteitsambitie vanuit leefbaarheid en brede welvaart en de behoefte aan een toekomstbestendige robuuste afronding van de groei van industrie vragen om - afhankelijk van de gekozen richting - een gedeeltelijke herinrichting van (de randen) van het stedelijk gebied of uitbreiding van robuuste natuur.
4. Duurzaam toekomstperspectief op een robuust werkend agrarische systeem incl. water en natuur.

Het agrarisch landschap van de Powerport regio is gekend als zeer waardevol voor de landbouwsector. In de bestuurlijke redeneerlijn is afgesproken - en besproken met de ZLTO - dat de kern van de opgave draait om een duurzaam toekomstperspectief voor de sector wetende dat deze ook voor een aantal uitdagingen (extern (water, verzilting) en intern (bedrijfsopvolging, schaal etc)) gesteld staat. De onderzoeksvraag: hoe kan een **ruimtelijke herinrichting van het Powerport gebied bijdragen aan de opgaven en uitdagingen**, zowel concreet op korte termijn als strategisch op lange termijn, van de agrarische sector? Kan natuurversterking daar een aanvullende rol bij spelen? We willen dus een breed spectrum aan kennis opdoen samen met de sector: van de impact van de aanleg van de DRC tot een brede agenda voor structuurversterking van de sector in de Powerport regio Moerdijk.

Op basis van huidige studie (Ontwerpend Onderzoek Zeekleigebieden, Defacto Urbanism) is bekend dat de waterhuishoudkundige situatie in het zeekleigebied van de Powerportregio Moerdijk de komende jaren gaat veranderen. Dat betekent dat er voor de landbouw een handelingsperspectief moet komen dat in meer of mindere mate meebeweegt met de veranderende Ausgangssituatie van het gebied.

Daarnaast zal er als gevolg van de uitbreiding van het haven- industriecluster een fors areaal landbouwgrond getransformeerd worden.

Tot slot zijn er ontwikkelingen in de landbouw: van schaalvergroting of juist extensivering tot stoppers en van gewasverandering tot groei van kassenteelt.

De grootschalige uitbreiding van industrie en de doorsnijding van het gebied door zware tracés kabels en leidingen geeft aanleiding om fundamenteel naar de positie van de agrarische sector in het gebied te kijken. Kunnen we met maatwerk en compensatie het beste bijdrage aan het toekomstperspectief voor de huidige ondernemers of is een grootschalige herstructureringsopgave aan de orde?

In het werkspoor perspectief voor de agrarische sector willen we graag vanuit de interne drijfveren en toekomststrategie van de sector in gesprek over:

1. de directe overlast van de aanleg van kabels en leidingen en
2. over het lange termijn toekomstperspectief voor de sector in de Powerport. En wellicht blijkt dat beide sporen in elkaars verlengde liggen.

Naast de agrarische sector spelen in het buitengebied nadrukkelijk ook natuurbelangen en de wateropgave. De wateropgave is meerledig: van waterveiligheid vanuit het deltaprogramma, voldoende water, schoon water en verzilting tot aan de regionale waterdynamiek en de noodzaak om daarin wateroverlast te voorkomen.

In de uit te werken aanpak staat de dialoog met de ZLTO centraal. Het consortium zal zich met inhoudelijk expertise verbreden (WING) om een goede gesprekspartner voor hen te kunnen zijn; als deskundig ontvanger van de door hen ingebrachte stukken en zienswijzen maar ook om hen kritisch te bevragen en inzichten vanuit een breder perspectief voor te leggen voor reflectie en gesprek.

Het resultaat van de komende fase is een inzicht in:

- verbinden van de agrarische sector met de ontwerptafel. Gezamenlijke vraagstelling scherp krijgen en organisatiegraad opwerken.
- wat zijn de opgaven van de agrarische sector in de Powerport Moerdijk en hoe verhouden die zich tot de dynamiek die ten gevolgen van de aanleg van tracés en uitbreiding industrie ontstaat?
- wat zijn de randvoorwaarden en condities voor de sector om in een volgende fase afspraken te kunnen maken over de uitbreiding van de industrie irt herstructurering van de landbouw.
- hoe kan natuurontwikkeling en de wateropgaven hand in hand gaan met de herstructurering van het landelijk gebied?
- scopebesluit voor de landbouw met het oog op het op te stellen gebiedsprogramma. (hoe ver reikt de opgave, wat hoort daar allemaal wel en niet bij?)

3.3.2 Aanpak

PM.

Ter ondersteuning van dit perspectief is WING gevraagd een PvA op te stellen. Wing heeft expertise op landbouw en buitengebied, kent de sector goed. We voegen Wing toe aan het inhoudelijk team van adviseurs.

2 groepen: 1. beëindiging door ruimtebeslag uitbreiding en 2. doorsnijding

Opgaven van de sector in het hele gebied centraal tot mirt

Welke strategische opgaven kent de sector?

Instrumenteel op tweede plaats stellen

3 gespreksronden met tussentijds ontwerpend onderzoek (onderzoeken verbeelden op kaart, samenwerking Wing met consortium met input van bijv bestaande studies als defacto, zie ook de link met 'huiswerk voor de Ontwerptafel')

1. kennismaken en ophalen

- Beide partijen hebben voorwerk gedaan. Desk research bij ontwerpteam, ZLTO bij achterban
- We vragen ZLTO om de brede opgave van de agrarische sector in beeld te brengen met het oog / met als doel een duurzame landbouwtransitie te bewerkstelligen aan de hand van de hefboom gebiedsprogramma Powerport

2. wat zijn de kernopgaven van het gebied?

- Welke mechanismen liggen daar aan ten grondslag?
- Welke opgaven grijpen op elkaar in?
- Wat zijn mogelijke oplossingsrichtingen?
- Wat moet daarvoor geregeld worden?

Maar ook:

- Wat zijn de korte termijn zorgen? welke afspraken horen daar bij? Waar moeten lopende trajecten per direct rekening mee houden? Hoe brengen we dat in het proces van lopende trajecten?

3. Naar een toekomststrategie: de inhoudsopgave voor het vervolg

- Welke ontwikkellijnen moeten we in het gebiedsprogramma verder uitwerken? Kunnen we die al definiëren of zelfs een ontwikkelpad bij benoemen? (naar analogie van Mirt Onderzoek)
- Doorkijk op organisatie in vervolg.

(eventueel een vierde bijeenkomt of schriftelijk:

controlevraag over formulering eindadvies en beslisinformatie naar stuurgroep)

wing - zlto vertegenwoordiger 1e lijn

achterban: ontwerpers - agrariers 2e lijn / werkgroepen

LVVN moet worden betrokken en aangehaakt op het proces.

3.4 Visie op Amergebied Geertruidenberg

(samenvatting opgenomen uit Voorstel Participatie Powerport gemeente Geertruidenberg, gemeente Geertruidenberg, 26/07/2025)

3.4.1 Vraagstelling

In 2018 presenteerde het kabinet de eerste Routekaart Windenergie op Zee 2030, met de planning voor de periode 2024-2030. Begin 2022 heeft het kabinet de doelstellingen voor 2030 aanzienlijk verhoogd. Binnen deze Routekaart zijn de plannen voor Net op Zee Nederwiek 3 ontstaan waarbij na verschillende studies en regionaal overleg door het Rijk besloten is de aanlanding van de door de op de Noordzee opgewekte stroom via de Amer in Geertruidenberg te realiseren. Na de aanlanding dient de gelijkstroom, die per kabel vanaf zee wordt aangevoerd, omgezet te worden in voor de markt te consumeren wisselstroom. Daarvoor wordt in het Amergebied ten westen van de bestaande Amercentrale aan de Standhazensedijk een converterstation gebouwd. De bouw is gepland vanaf 2027, met een verwachte ingebruikname in 2031. In het verlengde van de bouw van het converterstation zullen meerdere energietransitie projecten in het vastgestelde gebied kunnen landen.

Om tot goede afspraken te kunnen komen over uitgangspunten en ontwerpprincipes over het kader waarbinnen de infrastructurele energietransitie projecten gerealiseerd kunnen worden met aandacht voor brede welvaart, leefbaarheid en een goede landschappelijke inpassing is de ontwerpafel Powerport regio Moerdijk (Gemeentes Moerdijk, Drimmelen en Geertruidenberg) opgericht. Vervolgens zijn er in 2025 specifiek 4 ontwerpessies georganiseerd voor het Amergebied in de gemeente Geertruidenberg met stakeholders als Rijk (Min. KGG), Provincie, Waterschap Brabantse Delta, transmissienetbeheerder TenneT, energiebedrijf RWE, gemeente Drimmelen, Studio Bereikbaar en Dona Stedenbouw. De afspraken die in deze sessies zijn gemaakt zijn, zijn weer teruggegeven aan de bestuurlijke Stuurgroep Powerport Regio Moerdijk. De afspraken gemaakt tijdens de sessies en vastgesteld door de stuurgroep zijn het startpunt om breder binnen de gemeente in overleg te gaan over de goede landschappelijke inpassing binnen het voorgestelde raamwerk.

In de Stuurgroep Powerport Regio Moerdijk is daarop vastgesteld dat de infrastructurele energietransitie ontwikkelingen voor de gemeente Geertruidenberg beperkt zouden moeten blijven tot het gebied ten Noorden en ten Westen van Geertruidenberg tussen de Donge, Amer en Amertak. Met het BO Leefomgeving (BOL) besluit van 11 juli 2025 is de keuze voor dit zoekgebied in de gemeente Geertruidenberg bevestigd.

Naast het bepalen van het zoekgebied waar de infrastructurele energietransitie projecten gerealiseerd zouden kunnen worden is ook voorgesteld om deze projecten te plaatsen binnen een GroenBlauw Raamwerk om zo de leefbaarheid in het gebied te waarborgen. Ook daarvoor is een zoekgebied voorgesteld.

3.4.2 Aanpak

Het participatievoorstel van de gemeente Geertruidenberg *richt zich op het ontwikkelen van de Amervisie. Participatie wordt gevraagd over wat randvoorwaarden en condities zijn van een GroenBlauw Raamwerk om het gebied aantrekkelijk en veilig te houden en hoe het kan helpen eventuele overlast van de activiteiten in de “witte vlekken” te voorkomen en/of op te lossen. Daarnaast gaat de participatie niet over wat er in de witte vlekken gerealiseerd kan worden zolang de activiteiten bijdragen aan de duurzame infrastructurele energietransitie*

Op dit moment beschikt de gemeente Geertruidenberg niet over een specifieke gebiedsvisie voor het Amergebied. Het is de intentie om in het eerste kwartaal van 2026 de gemeenteraad de Visie op het Amergebied te laten vastleggen. De afspraken zoals vastgelegd in het BOL-besluit ten aanzien van het Amergebied zullen hierbij als uitgangspunt dienen. De eerste schetsen van de Amervisie (opgesteld door consortium Ontwerptafel), zoals opgesteld in samenwerking met rijkspartners, Tennet en gemeenten, dient als basis voor de verdiepende gesprekken met stakeholders.

Samenwerking met kernteam Ontwerptafel

Omdat de Amervisie integraal onderdeel uitmaakt van Powerport regio Moerdijk verzoekt de Gemeente Geertruidenberg ondersteuning van het kernteam van de Ontwerptafel op drie volgende punten.

1. **Verdiepen op de positie van RWE:** De rol van RWE is zowel binnen het Amergebied als in Moerdijk uiterst relevant. Zij zijn mede bepalend voor de realisatie van het GroenBlauwe Raamwerk. Daarom moet RWE nadrukkelijk betrokken worden in de gesprekken over haar inzet in het Amergebied en de herindeling van de AmerCentrale. We stellen voor dat we hierover afspraken maken tussen kernteam en [REDACTED] hoe dit proces uit te werken.
2. **Voorzitterschap en procesondersteuning.** Om een Amervisie te realiseren die voldoet aan de wensen van de gemeente Geertruidenberg, maar ook naadloos aansluit bij de visie en ambities van de stuurgroep, Provincie en Rijk zal het consortium ondersteuning geven aan het ontwerpproces. Met het kernteam bepalen we hoe we de voorzittersrol en procesondersteuning tijdens het participatieproces invullen.
3. **Inhoudelijke input AmerVisie.** Inhoudelijke input en expertise vanuit het kernteam is noodzakelijk om tot een hoogwaardige en regiobreed gedragen visie te komen. Dat geldt zowel voor inhoudelijke verdieping (experts van de organisaties aan de Ontwerptafel betrekken op thema's uit onderstaand schema) als voor capaciteit voor de uitwerking van de visie.

Planning

Startbijeenkomst	10 september '25
Kennissessie 1: Natuur en Dijkverzwaring	24 september '25
Kennissessie 12: Bodem- en watersturend	8 oktober '25
Kennissessie 3: Economisch perspectief	22 oktober '25
Kennissessie 4: Duurzame bedrijventerreinen	12 november '25
Slotbijeenkomst: oplevering concept AmerVisie	26 november '25

3.4.3 Ter akkoord door de stuurgroep

- Het instemmen met bovenstaande aanpak

4. De opdracht voor het kernteam

Ontwerptafel

Het kernteam van de Ontwerptafel heeft meerdere opdrachten in de komende fasen:

1. het **inhoudelijk verdiepen en voeden** van de werkgroepen die de perspectieven uitdiepen. De inhoudelijke coördinatie van de werkgroepen, de integratie van opgedane kennis uit de werkgroepen en het verbreden naar inhoudelijke achterban ligt bij het kernteam. Ook de vraag naar synchronisatie van de projecten (of in ieder geval het inzichtelijk krijgen van plannings) is onderdeel van de opdracht aan het kernteam. Daar hoort ook een inhoudelijke verdieping bij die hieronder staat toegelicht.
2. het **opstellen van het advies naar de stuurgroep** volgens de indeling 1. techniek en ruimte 2. menselijke maat en 3. proces. Het opstellen van het advies is een proces waarbij ook bestuurders, raden(en staten?) worden betrokken. Iedere overheid (ook afzonderlijke gemeenten) hebben afhankelijk van hetgeen besloten moet worden een eigen traject daarin te lopen. Het kernteam voorziet in de afstemming daarvan, de inhoudelijke voeding en de verwerking van resultaten. Ook zullen leden van het kernteam deelnemen aan bijeenkomsten en presentaties die daarvoor nodig zijn.

Toelichting inhoudelijke verdieping (aanvullend op punt 1)

Deze werkzaamheden overlappen deels met de inhoudelijke werkzaamheden en uitzoekwerk in de vier perspectieven. Het kernteam kan besluiten om stakeholders ter verdieping individueel uit te nodigen als agendalid van het kernteam of hen deel te laten nemen aan bredere integratiesessies. Denk daarbij aan partijen die eerder hebben aangegeven breder betrokken te willen worden zoals ZLTO en RES en specialisten van betrokken overheden (water, natuur, mobiliteit, milieu, etc) Op de achtergrond van de participatietrajecten met industrie, bewoners en agrariërs moet duidelijk worden wat de technische mogelijkheden en beperkingen van het Powerport gebied zijn.

Er moet gedetailleerde informatie en inzicht komen op de volgende onderwerpen:

- ontsluiting (weg, water, spoor, buis)
- waterstructuur (zoetwaterinlaat, bodem etc)
- waterveiligheid (dijkverzwaring WAD: ruimtebeslag en keuzes)
- waardevolle groenstructuren (NNB, Natura 2000, ecologische verbindingzone, gebruiksgroen)
- wonen (wat kan blijven en wat niet, waar dan wel? --> relatie met participatie bewoners)
- historisch erfgoed, culturele waarden (beperkingen hard - zacht)
- recreatieve betekenis
- milieuhinder huidig en toekomstig (mbt geluid, trillingen, risico, stank etc)

Daarnaast dient een update te worden opgesteld van lopende ontwikkelingen in het gebied. Welke initiatieven lopen er, van groot tot klein, en wat is de (juridisch / planologische) status van het project of initiatief? (**synchronisatie**)

Samenwerking met [ ] bij opstellen advies stuurgroep (aanvullend op punt 2)

Gedurende het hele proces zal er nauw worden afgestemd met het bestuurlijke proces dat [ ] loopt. In de eerste maanden zal het kernteam vooral input verzamelen en productief zijn op het formuleren van condities en randvoorwaarden. Door regelmatige afstemming met [ ] houden we daarbij voortdurend de bestuurlijke vragen en dilemma's scherp. Zo

kunnen we stakeholders ook gericht vragen op politiek gevoelige aspecten. Niet om te sturen maar wel om de juiste beslisinformatie op te halen. Na de fase van ophalen van condities en randvoorwaarden zullen we als kernteam voedend en ondersteunend zijn voor het opstellen van de bestuurlijke redeneerlijn door [REDACTED] We zien dat als één product en werken daar gezamenlijk aan. We werken de planning en producten in samenspraak met de kopgroep nader uit.

Kernteam / integratiesessies

De vier deelgebieden hebben ieder een eigen dynamiek: specifieke ruimtelijke opgaven (andere expertises), specifieke participatiegroepen en proces. De aanpak is afgestemd op deze verscheidenheid. Juist omdat er zo veel verschillende kwesties in het gebied spelen is het noodzakelijk de samenhang, die tot uitdrukking komt in de termen 'werkend systeem' en 'Brede Welvaart', te borgen.

In het kernteam worden ook de trekkers van de werkgroepen geïnformeerd vanuit de verschillende deelnemende overheden op lopende ontwikkelingen, bijv. op projectprocedures van de energieprojecten die voor alle werkgroepen van belang zijn.

We plannen daarom met het kernteam twee of drie integratiesessies in waarbij we vanuit een integrale kijk op de hele Powerport regio Moerdijk beoordelen of en hoe ontwikkelingen bijdragen aan een werkend systeem en de **Brede Welvaart**. De principes van Brede Welvaart zitten verankerd in de rules of engagement en in het feit dat we in deze fase breed (vanuit alle perspectieven en de veelheid van opvattingen daarbinnen) condities en randvoorwaarden ophalen. Het kernteam zal in haar opdracht om advies te geven over het vervolgproces verdiepen op de toepassing van Brede Welvaart. We signaleren bovendien in die centrale maakdagen (1) welke inzichten en deelresultaten van het ene deelproces moeten worden ingebracht in het andere (bijv. inzicht over compensatie water in het Moerdijkse spoor geeft een opgave aan het spoor dat gericht is op de landbouw), en (2) welke opgaven er naar een andere tafel (bijv. mobiliteitsopgave) getild moet worden.

Deelnemers zijn:

- specialisten en betrokkenen uit eigen organisaties
- betrokken stakeholders uit werkgroepen die hebben aangegeven graag in een integralere positie wensen deel te nemen (ZLTO)
- stakeholders die niet direct betrokken zijn in de werkgroepen maar waarmee er wel een groot raakvlak is, zoals bijvoorbeeld de RES, SRBT / WBW. momenten RES.
- gedacht wordt aan een inhoudelijke sessie met het kernteam met daarbij experts van bijvoorbeeld Universiteit Tilburg. [REDACTED] zal deze lijn vanuit het consortium ondersteunen.

5. Organisatiestructuur

5.1 Organisatiestructuur

De organisatiestructuur voor de komende fase wordt als volgt:

- **Stuurgroep** (bestuurders)
- **Kopgroep** (directeuren) (met opdracht voor governance / financiering in aparte werkgroep zie onder) stuurt op strategische onderwerpen en organisatie.
- **Regieteam**: projectleiding stuurt op proces (wekelijks)
- **Kernteam / Integratiesessies** inhoudelijke afstemming en integratie tussen de werksporen (1x per 2/3 weken)
- **werkgroepen voor 4 deelgebieden** (ieder een eigen ritme). Deelnemers afgevaardigden uit kernteam aangevuld met deelgebiedspecifieke kennis. De vier perspectieven kennen ieder een eigen werkgroep met planning, deelneming en producten. Het trekkerschap per werkspoor wordt ingevuld vanuit het huidige kernteam (+ consortium).
- **werkgroep grondzaken** (lopende werkgroep)

De projectstructuur zal dus wijzigen ten opzichten van de huidige gang van zaken. Naast de stuurgroep krijgt de kopgroep (directeurenoverleg) een duidelijk sturingsrol op organisatie en governance.

Het huidige kernteam wordt opgesplitst in een regieteam (compact team dat stuurt op proces) en een kernteam dat inhoudelijk en integraal afstemt en verdiept op de verschillende werkgroepen. Inzichten, (tussen-)resultaten uit de verschillende werksporen worden besproken in het kernteam.

5.2 Capaciteit en middelen

In het BOL van juni 2025 is de afspraak gemaakt dat in het BO MIRT 2025 Rijk en regio een Plan van aanpak vaststellen voor het op te stellen programma en afspraken gemaakt worden over de vorm, capaciteit en middelen. Tijdens de stuurgroepvergadering d.d. 1 juli jl. heeft de stuurgroep vervolgens aangegeven dat het van belang is dat de Ontwerptafel een professionaliseringsslag maakt. Dit is nodig zodat de ontwerptafel goed geëquipeerd is voor de fase na besluitvorming in december. Kort gezegd gaat dit om strategische projectsturing. Ter voorbereiding op deze volgende fase moet in ieder geval gekeken worden naar de volgende zaken:

- Inrichten Organisatiestructuur, incl. werkbudget, begroting (o.a. claims voorjaarsnota) en structurele capaciteit
- Opzetten Governance (bijvoorbeeld inrichting programmabureau incl. financieringsstrategie, grondstrategie etc)
- Bepalen Planvorm volgende fase (bijv. gebiedsprogramma)

Voor de bovengenoemde inrichting kan lering getrokken worden uit gebiedsopgaven met een soortgelijke complexiteit, zoals bijvoorbeeld in het Noordzeekanaalgebied (NZKG).

Resultaat

- Een voorstel hoe de professionaliseringsslag gemaakt kan worden met een versterkte capaciteit en inrichting van een programmabureau
- Een programmabegroting voor de volgende fase met een doorkijk naar wat de partners moeten opnemen in voorjaarsnota/ perspectiefnota

Voorstel aan stuurgroep

De stuurgroep geeft de opdracht aan de kopgroep om op bovenstaande elementen een strategie te ontwikkelen die gereed is voor de volgende fase (na het bestuurlijk overleg van december 2025).

Opmerking verdient dat de leden van het kernteam onvoldoende capaciteit hebben om hierbij te ondersteunen. Advies is dan ook indien dit door de kopgroep gewenst is, kan hiervoor extern advies ingewonnen worden of een opdracht uitgezet worden voor ondersteuning op dit onderdeel.